

Oświetlenie muzeum

Oświetlenie muzeum stanowi kompromis pomiędzy wrażeniem wizualnym a wymogami konserwacji. Światło musi mieć wystarczającą moc i jakość, aby odwiedzający mógł w odpowiedni sposób zapoznać się z wystawą. Z drugiej strony, energia świetlna jaka pada na obiekty powinna być ograniczona do minimum, aby wyrządzane przez nią szkody były jak najmniejsze. Żeby osiągnąć tę równowagę, ustalono międzynarodowe wytyczne dla oświetlenia muzeów.

Poziom światła

Dla bardzo lekkich, wrażliwych materiałów, jak na przykład papier, akwarele, farbowane pióra czy bursztyn, poziom światła nie powinien przekraczać 50 luksów. Dla odporniejszych materiałów, jak na przykład obrazy olejne, skóra czy przedmioty z drewna, poziom wynosi 200 luksów. Wartości te odnoszą się do czasu ekspozycji odpowiadającemu zwyczajnym godzinom otwarcia muzeum (40-45 godzin tygodniowo). Jeśli wartość w luksach wzrasta, należy odpowiednio zredukować czas ekspozycji, ponieważ uszkodzenia fotochemiczne zależą nie tylko od poziomu światła, lecz również od czasu ekspozycji – jak w przypadku filmu fotograficznego.

Odwzorowanie kolorów

Najlepsze możliwe odwzorowanie kolorów wystawianych obiektów wymaga najlepszej możliwej jakości światła. Oznacza to, że wskaźnik CRI (wskaźnik odzwierciedlenia kolorów) musi wynosić powyżej 90. Ra wartości 100 opowiada światłu lampy halogenowej zawierającemu wszystkie widzialne kolory. Temperatura koloru lampy musi być ustawiona zgodnie z odpowiednim poziomem światła (wartością w luksach).

Wrażliwość oka na kolory zmienia się przy niższych poziomach światła w taki sposób, że z

powodu słabego światła oko staje się wrażliwsze na odcienie niebieskiego. Przy 50 luksach temperatura koloru lampy musi wynosić 2500-2800 kelwinów, przy 200 luksach 3500 kelwinów.

Zawartość ultrafioletu w świetle

Dopuszczalna zawartość ultrafioletu w stosowanym świetle wynosi 75mikrowatów/lumen. Rekomendowany poziom jest jednak znacznie niższy, ponieważ tego rodzaju promieniowanie jest bardzo szkodliwe. Zwykle wartość ta jest jedynie wyrazem zwyczajowej zawartości ultrafioletu w bezpośrednim świetle lamp żarowych.

Zawartość podczerwieni w świetle

Promieniowanie podczerwone w świetle musi być ograniczone do absolutnego minimum, ponieważ powoduje ono wzrost temperatury, a w rezultacie wysuszenie obiektów. Jeśli można minimalizować wzrost ciepła, pozwala to również drastycznie ograniczać konieczność korzystania z wyjątkowo energochłonnych urządzeń klimatyzacyjnych.

Refleksy

Dobre światło nie wywołuje nieprzyjemnych czy oślepiających refleksów. Odnosi się to zarówno do refleksów ze źródeł światła, jak i bezpośrednich bądź pośrednich refleksów światła dziennego. Analizując niewygodę jakie mogą sprawiać refleksy należy pamiętać, iż goście muzeum mają różny wzrost, tak więc oglądają obiekty pod różnym kątem.

Ogólne wrażenie z wystawy

Istotną sprawą jest rozplanowanie wystaw muzealnych w taki sposób, aby osoba odwiedzająca nie doświadczała drastycznych zmian kontrastu przy przejściu z jednej sali

ekspozycyjnej do następnej. Jeśli to tylko możliwe, odwiedzający powinien doświadczać stopniowej zmiany poziomu światła w drodze do wystawy. Oko potrzebuje więcej czasu aby dostosować się od światła do mroku, niż w odwrotną stronę.

Charakter światła

Sposób rozplanowania oświetlenia zależy od tego, co powinno się pokazać i podkreślić. Bezpośrednie światło punktowe da mocne cienie, wyraźne kontury i fakturę. Rozproszone światło zamaże kontury i faktury, tworząc tym samym wrażenie spokoju, służące choćby do podkreślenia kolorów.

Polecamy zapewnianie równowagi oraz unikanie ostrych kontrastów pomiędzy wystawami a ich otoczeniem (gdy wystawa ma na przykład miejsce w czarnej sali).

Jeśli te wskazówki zostaną wykorzystane, większość osób doświadczy faktur, kolorów i szczegółów wystawianych obiektów, a uszkodzenia przedmiotów zostaną ograniczone do minimum.

Opracowanie Alfa - Zeta spółka z o.o. na podstawie pracy autorstwa: Benta Eshøj, Konserwatora Duńskiej Królewskiej Akademii Sztuk Pięknych w Kopenhadze i Søren Tjønnelanda (d.Roblon, obecnie RobLight)

Wymogi konserwatorskie odnośnie oświetlenia:

Oświetlenie eksponatów w gablotach może być realizowane poprzez oświetlenie wewnętrzne lub zewnętrzne. Wykluczone jest stosowanie lamp żarowych oraz halogenowych ponieważ oba źródła światła powodują nagrzewanie oświetlanych obiektów. Nie wolno również stosować lamp emitujących promieniowanie UV (lamp fluorescencyjnych). Z uwagi na powyższe preferowane jest oświetlenie LED lub światłowodowe.

Z uwagi na wrażliwość oświetlanych przedmiotów zalecane jest zastosowanie czujników ruchu, które załączają światło tylko w momencie, w którym obserwator zbliży się do gabloty.

Zalecane jest ograniczenie wpływu światła dziennego na obiekty muzealne poprzez zastosowanie wysłonecia okien roletami nieprzepuszczającymi światła, lub zasłonami okiennymi.

Normy natężenia światła dla poszczególnych rodzajów zbiorów muzealnych:

1. Zbiory mało wrażliwe: metal, kamień, gips, szkło 300 - 500 lux - nieograniczony czas ekspozycji
2. Zbiory średnio wrażliwe: obrazy olejne, tempera, laka, kości 150 - 300 lux - czas ekspozycji: 3000h/rok (8h dziennie przez 7 dni w tygodniu)
3. Zbiory bardzo wrażliwe: papier, fotografia, tkaniny, skóra 50 lux - czas ekspozycji
4. Zbiory bardzo wrażliwe - wybrana grupa podlegająca szczególnej ochronie, na przykład fotografia XIXw 50 lux - czas ekspozycji 300h/rok.

Share This:
